

Besluit **Accreditatierapport en -besluit met een positieve beoordeling van de accreditatieaanvraag voor de opleiding Master of Arts in het vertalen (master) van de Erasmushogeschool Brussel**

datum	1. Inleiding
5 december 2012	Bij brief van 30 maart 2012 heeft het instellingsbestuur van de Erasmushogeschool Brussel te Brussel een accreditatieaanvraag ingediend bij de Nederlands-Vlaamse
onderwerp	Accreditatieorganisatie (NVAO) voor de opleiding Master of Arts in het vertalen (master).
Accreditatierapport en -besluit (000429)	Deze aanvraag is ontvangen op 30 maart 2012 en ontvankelijk verklaard op 15 augustus 2012.
bijlage	
1	

De accreditatieaanvraag steunt op het visitatierapport van een externe beoordeling uitgevoerd door een visitatiecommissie ingesteld door de Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA).

De visitatiecommissie kende de volgende samenstelling:

Voorzitter:

- Willy Clijsters, emeritus hoogleraar Universiteit Hasselt 'Zakelijk en economisch Frans', coördinator van een reeks EU-projecten en van de multimediasoftware voor taaldocenten.

Leden:

- Jean Klein, emeritus hoogleraar Universiteit van Mons-Hainout, lid van een aantal vooraanstaande organisaties op het gebied van Duitstalig onderwijs;
- Gheorghe Nicolaescu, universitair hoofddocent Universiteit van Boekarest Duitse en Nederlandse letterkunde, literair vertalen en vertaalwetenschap, publiceert;
- Jo Bardoel, hoogleraar Journalistiek en Media aan de Radboud Universiteit Nijmegen en senioronderzoeker bij ASCoR, The Amsterdam School of Communications Research aan de Universiteit van Amsterdam;
- Een student-lid ontbrak. Het evaluatieorgaan, de VLHORA, meldt dat geen student-lid kon worden voorgedragen wegens overmacht. De VLHORA gaf aan dat de commissie tijdens de visitatie studenten uitgebreid heeft bevraagd en dat het studentenperspectief aldus werd meegenomen.

Secretaris:

- Annelies Bloem, secretaris VLHORA.

De visitatie heeft plaatsgevonden op 15, 16 en 17 februari 2011. Het visitatierapport dateert van 27 maart 2012.

De NVAO komt tot de volgende vaststellingen:

- De externe beoordeling is opgesteld en onderbouwd overeenkomstig het toepasselijke Accreditatiekader bestaande opleidingen hoger onderwijs Vlaanderen van de NVAO en volgens de daarbij behorende beslisregels;
- De visitatiecommissie heeft voor de externe beoordeling het door de VLHORA vastgestelde visitatieprotocol gevolgd;
- De externe beoordeling verschaft inzicht in de samenstelling van de visitatiecommissie;
- De externe beoordeling bevat een onderzoek ten gronde naar de aanwezigheid van voldoende generieke kwaliteitswaarborgen.

De NVAO is in het licht van het vorenstaande tot de slotsom gekomen dat de externe beoordeling over de voorliggende opleiding regelmatig en gedegen tot stand is gekomen.

3. Inhoudelijke overwegingen

De NVAO steunt haar inhoudelijke besluitvorming in hoofdzaak op de onderstaande elementen uit het visitatierapport.

Doelstellingen

De commissie heeft vastgesteld dat de opleiding de doelstellingen afgetoetst heeft aan het Structuurdecreet en de Dublin descriptoren. De master bevat drie clusters van competenties, namelijk taalcompetenties, professionele en wetenschappelijke competenties. De commissie is van oordeel dat binnen de master in het Vertalen de gepaste competenties werden geformuleerd. De commissie vraagt de opleiding om de internationale component in de doelstellingen uit te werken.

De commissie waardeert het dat een gemeenschappelijk referentiekader werd opgesteld voor de Vlaamse autonome hogescholen. Daarnaast sluiten de doelstellingen aan bij de eisen die worden gesteld door nationale en internationale referentiekaders. De commissie zag bovendien een sterke integratie met de VUB als associatiepartner. Ze vindt dat binnen de master in het Vertalen een betere afstemming met het beroepenveld wenselijk is bij het definiëren van de domeinspecifieke competenties.

De NVAO sluit zich aan bij de motivering voor alle facetoordelen. Derhalve beoordeelt de NVAO, in navolging van de visitatiecommissie, het onderwerp Doelstellingen als voldoende.

Programma

De commissie vindt dat de domeinspecifieke eisen in het programma van de opleiding aanwezig zijn. Wat de voorbereiding op onderzoek betreft, komt die volgens de commissie in voldoende mate aan bod in het programma. Maar zij is van oordeel dat deze nog sterker zou kunnen door over de bacheloropleiding en de masteropleidingen heen één doorlopende leerlijn uit te bouwen, met aandacht voor zowel kwalitatief als kwantitatief onderzoek. De commissie is positief over de invoering van een verplichte stage van vier weken in het programma van de master in het Vertalen, waardoor een betere verwevenheid tussen onderwijs en onderzoek tot stand komt.

De commissie heeft vastgesteld dat de praktische oriëntatie domineert binnen de opleiding. Ze apprecieert de contacten met het werkveld door allerlei bezoeken en studiereizen. Ze vindt het evenwel wenselijk dit te structureren en te systematiseren, en dit voor alle talen.

Pagina 3 van 10 De commissie apprecieert dat er een ruim aanbod is aan stageplaatsen voor de master Vertalen. Ze stelt vast dat de academische component nog in volle ontwikkeling is en vraagt de opleiding om een volwaardige kwantitatieve component in de onderzoeksmethodologie in te brengen. De commissie waardeert wel het gebruik van de expertise van doctorandi in de master in het Vertalen.

Positief is dat een aantal van de docenten zowel in de bachelor als in de master lesgeeft, wat de cohesie van het programma bevordert. De commissie beveelt de opleiding aan om de integratie van onderwijs en onderzoek te verbeteren.

De masteropleiding bestaat uit 1 studiejaar van 60 studiepunten. Hiermee voldoet de opleiding aan de formele eisen met betrekking tot de minimale studieomvang van een master.

De opleiding verkiest een opvolging van de studietijdervaring boven een studietijdmeting. Uit de gesprekken met de studenten is gebleken dat zij het programma studeerbaar vinden. Ze zijn ook tevreden over de goede samenwerking tussen docenten en studenten, zodat problemen steeds kunnen worden gemeld. De commissie vraagt de opleiding om te waken over een evenwichtige spreiding van de studielast.

De commissie vindt dat de missie van de opleiding te eenzijdig competentiegericht is. Academische opleidingen moeten ook aandacht besteden aan de ontwikkeling van kritische en analytische vermogens, die dan ook consequent in de werkvormen moeten worden vertaald. Tijdens de gesprekken met de studenten waren er geen negatieve opmerkingen over de werkvormen. Studenten vinden de ratio contact/zelfstudie verantwoord. Zij kunnen omgaan met de dosis zelfstudie. De commissie heeft derhalve vastgesteld dat deze zelfstudie geen obstakel vormt voor het verwerven van de competenties. De commissie vraagt de masteropleiding in het Vertalen om de aard van de teksten in de oefeningen meer te diversifiëren.

De opleiding maakt gebruik van drie evaluatievormen, namelijk schriftelijk en mondeling examen en permanente evaluatie. De commissie ziet dat de opleiding met evaluatieformulieren werkt, wat positief is. Ze waardeert ook de reflectie over evaluatie die resulteert in evaluatieschema's die zelf geïnformatiseerd zijn. De commissie vraagt de master in het Vertalen om iets specifiekere criteria te hanteren bij de evaluatie. Ze waardeert het dat de master met Markin werkt, dit met het oog op een grotere objectiviteit bij de evaluatie. De commissie is van oordeel dat de begeleiding en de evaluatie van stages op een degelijke manier gebeuren.

De commissie heeft vastgesteld dat de masterproef is uitgebouwd op academisch niveau. Daarnaast blijkt uit de gesprekken dat ook eigen onderzoek in het onderwijs wordt gebruikt. De commissie heeft vastgesteld dat de onderwerpen aansluiten bij nationale en internationale onderzoeksthema's. Uit de gesprekken bleek verder dat de individuele manier van begeleiding van de masterproeven verschilt van docent tot docent. De commissie vindt een gemeenschappelijk beleid hieromtrent wenselijk.

De opleiding hanteert de decretaal voorziene toelatingsvoorwaarden voor de masteropleiding. De commissie heeft vastgesteld dat het enthousiasme van de staf tijdens de infodag aanstekelijk werkt. Toch is de visibiliteit van de instelling nog in belangrijke mate

Pagina 4 van 10 voor verbetering vatbaar. De multiculturaliteit van Brussel weerspiegelt zich nog niet in de instroom.

De NVAO sluit zich aan bij de motivering voor alle facetoordelen. Derhalve beoordeelt de NVAO, in navolging van de visitatiecommissie, het onderwerp Programma als voldoende.

Inzet van personeel

De commissie heeft een enthousiast en gemotiveerd team gezien dat in zijn geheel overtuigd is van het nieuwe programma. Ook het administratief en technisch personeel komt enthousiast en bekwaam over. De commissie waardeert de sterke mate waarin het personeel betrokken wordt bij de organisatie maar zij stelt vast dat er in de instelling een overlegcultuur bestaat die het moeilijk maakt om duidelijke prioriteiten te stellen.

De instelling voert een speerpuntenbeleid inzake onderzoek. Het departement Toegepaste taalkunde kent een permanente stijging van de onderzoeksactiviteit. De commissie vindt echter dat de academisering een opleidingsbrede evolutie moet zijn, die berust op de inzet van een maximaal aantal personeelsleden. Nog te veel personeel is niet onderzoeksactief. Ze vraagt de opleiding om meer (financiële en menselijke) middelen vrij te maken voor onderzoek en daartoe actief te zoeken naar meer externe fondsen. De commissie vindt de uitwisseling van personeel tussen de Erasmushogeschool en de Vrije Universiteit Brussel in het kader van het 'Carrousselplan' positief. Ze heeft vastgesteld dat een aantal van de docenten naast hun onderwijsopdracht nog in het werkveld staan. Toch vindt de commissie dat er in master in het Vertalen best meer *native speakers* mogen aangetrokken worden.

De student-stafratio bedraagt 1/15 binnen het departement Toegepaste taalkunde. Een vergelijkbare ratio is voor alle opleidingen wenselijk. De commissie betreurt het dat zij geen duidelijk inzicht kreeg in hoeveel staf per opleiding wordt ingeschakeld. Het personeel heeft een hoge werklast, maar tijdens de gesprekken blijkt dat het dit aanvaardt. De commissie vraagt de opleidingen om de taakbelasting te analyseren en te onderzoeken hoe de globale werklast kan verminderd worden, en als gevolg daarvan hoe meer onderzoekstijd kan worden toegekend.

De NVAO sluit zich aan bij de motivering voor de als voldoende beoordeelde facetten.

De NVAO sluit zich tevens aan bij de motivering van de visitatiecommissie voor de score onvoldoende voor het facet kwantiteit personeel en betreurt eveneens dat de commissie geen duidelijk inzicht kreeg in de verschillende student-stafratio's en derhalve hierover geen uitspraken kan doen. De NVAO is er samen met de commissie evenwel van overtuigd dat er voor dit onderwerp voldoende generieke kwaliteitswaarborgen aanwezig zijn. De NVAO volgt de positieve afweging van de commissie die stelt dat de opleiding voldoende potentieel heeft om de vastgestelde tekortkomingen te verhelpen. De grote inzet van het personeel zorgt ervoor dat de kwaliteit momenteel voldoende is.

Voorzieningen

De commissie is van oordeel dat de materiële voorzieningen aansluiten bij de basisnoden van de studenten. De openingsuren van de bibliotheek zijn daar een voorbeeld van. De commissie bezocht een degelijk uitgebouwde bibliotheek. Alle werklokalen beschikken over beamers en projectiemogelijkheden. De commissie zag nieuwe computervoorzieningen en tolkencabines voor de masters in het Vertalen en in het Tolken. Ze vraagt de opleiding om

Pagina 5 van 10 het aantal computers met vertaalsoftware uit te breiden. De commissie vindt het positief dat de studenten gebruik kunnen maken van alle faciliteiten van de VUB.

De commissie heeft vastgesteld dat de opleiding abiturienten op een degelijke manier informeert tijdens SID-in's en infodagen. Daarnaast is uit de gesprekken naar voor gekomen dat de studenten persoonlijk worden behandeld. De studietrajectbegeleider is het eerste aanspreekpunt voor studenten met problemen. De commissie heeft vastgesteld dat de studenten ook bij de docenten terecht kunnen in geval van problemen. De commissie vraagt na te denken over mogelijkheden om goede studenten te stimuleren tot excellentie.

De NVAO sluit zich aan bij de motivering voor alle facetoordelen. Derhalve beoordeelt de NVAO, in navolging van de visitatiecommissie, het onderwerp Voorzieningen als voldoende.

Interne kwaliteitszorg

Sinds 2009-2010 bevat het departementale jaaractieplan het departementale kwaliteitsbeleid, zoals dat wordt gestuurd door de departementale beleidscel. Deze cel zet de centraal geformuleerde strategische doelstellingen om in departementale strategische, substrategische en operationele doelstellingen. De commissie stelt vast dat er veel overleg plaatsvindt, maar betreurt het ontbreken van systematische objectieve metingen. De commissie vraagt de opleidingen ook om de huidige organen en structuren te analyseren, en wellicht te rationaliseren.

Hoewel in 2009 een departementale beleidscommissie werd ingesteld, die in zes vergaderingen een departementaal beleidsplan heeft opgesteld, heeft de commissie vastgesteld dat deze verbeteringsplannen eerder ad hoc gebeuren, en vraagt de opleidingen om een langetermijnvisie uit te tekenen. De aanbevelingen van de vorige visitatie werden gedeeltelijk opgevolgd, zoals de invoering van stages. De commissie heeft vastgesteld dat er, ondanks de eerdere aanbeveling, nog steeds te weinig *native speakers* zijn. De opleiding heeft de laatste jaren eerder doctorandi aangetrokken.

Alle medewerkers nemen deel aan één of meer overlegorganen. De commissie vraagt de opleiding om middelen te zoeken om de studentenparticipatie aan de diverse bevragingen te vergroten. Ze dringt erop aan de resonantiegroepen (werkveld) te structureren per opleiding en hun werking te systematiseren. Dezelfde oproep geldt voor de alumniwerking.

De NVAO sluit zich aan bij de motivering voor alle facetoordelen. Derhalve beoordeelt de NVAO, in navolging van de visitatiecommissie, het onderwerp Interne kwaliteitszorg als voldoende.

Resultaten

De commissie stelt tijdens de gesprekken vast dat de hogeschool een behoorlijke reputatie geniet. De studenten zijn tevreden over het contact met de docenten. De commissie heeft kunnen vaststellen dat de afgestudeerden tevreden waren over de inbreng die ze kregen in het programma. Bovendien vinden ze de kleinschaligheid en de Brusselse context een troef. De commissie heeft ook kunnen vaststellen dat het werkveld tevreden is over de kwaliteit van de afgestudeerden. Ze vindt dat de geraadpleegde masterproeven uit de master in het Vertalen blij geven van het vermogen van de masterstudenten om de vertaalpraktijk en vertaalwetenschappelijke theorieën met elkaar in verband te brengen. Ze vraagt evenwel aandacht voor het niveau en de onderzoeksmatige onderbouwing van de masterproeven. De commissie vindt dat de internationalisering krachtadig moet worden gestimuleerd.

Pagina 6 van 10 De commissie stelt vast dat het departement geen expliciet beleid voert omtrent het onderwijsrendement. De gemiddelde studieduur binnen de masteropleiding is één jaar. De masterproef vormt de voornaamste oorzaak voor studieovertraging.

De NVAO sluit zich aan bij de motivering voor alle facetoordelen. Derhalve beoordeelt de NVAO, in navolging van de visitatiecommissie, het onderwerp Resultaten als voldoende.

Conclusie

De NVAO is in het licht van het vorenstaande tot de slotsom gekomen dat het eindoordeel van de commissie deugdelijk is gemotiveerd. De NVAO kan zich dan ook aansluiten bij de bevindingen en overwegingen voor alle facetten en onderwerpen, zoals verwoord in het visitatierapport. De eindconclusie uit het visitatierapport wordt gevolgd.

Academiseringsproces

De NVAO heeft bij de analyse van het opleidingsrapport bijzondere aandacht besteed aan het academiseringsproces. Zij heeft zich meer bepaald de vraag gesteld of de realisaties en plannen, op grond waarvan de commissie haar oordeel vormt, voldoende aannemelijk maken dat de academiseringsdoelstellingen in 2013 worden gerealiseerd en de opleiding dan volledig aan de accreditatiecriteria zal beantwoorden.

De NVAO heeft daarbij gebruik gemaakt van het accreditatiekader (hoofdstuk 4) ten behoeve van de accreditatie van academiserende opleidingen. Samengevat zijn daarbij volgende criteria aan de orde:

- uit de doelstellingen blijkt duidelijk dat een wetenschappelijke oriëntatie wordt beoogd en er worden onderzoekscompetenties verwoord;
- academisering komt aan bod in de inrichting en opzet van het programma, inbedding van het onderwijs in het onderzoek is reeds duidelijk zichtbaar en de reeds gerealiseerde plannen en voornemens geven vertrouwen dat de doelstellingen van het omvormingsdossier worden gehaald;
- een onderzoeksomgeving, die de opleiding ondersteunt en voedt, is in ontwikkeling en de docenten zijn in voldoende mate betrokken bij het onderzoek;
- het is aannemelijk dat de opleiding de academiseringsdoelstellingen in 2012-2013 heeft gerealiseerd en dan dus volledig aan de accreditatiekaders voldoet.

De NVAO stelt vast dat de commissie in februari 2011 een opleiding aantrof die behoorlijke vorderingen heeft gemaakt in het academiseringsproces en reeds resultaten neerzet rond academisering. De commissie suggereert onder andere om over de bachelor- en de masteropleiding heen één doorlopende leerlijn uit te bouwen, met aandacht voor zowel kwalitatief als kwantitatief onderzoek.

Alles afwegend komt de NVAO tot de conclusie dat het vertrouwen van de commissie gerechtvaardigd is dat de opleiding voldoende inspanningen zal doen om het academiseringsproces tot een goed einde te brengen.

Pagina 7 van 10 **4. Oordelen visitatiecommissie**

De tabel geeft per onderwerp en per facet het oordeel van de visitatiecommissie weer.

ONDERWERP	ORDEEL	FACET	ORDEEL
1 Doelstellingen opleiding	V	1.1 niveau en oriëntatie	G
		1.2 domeinspecifieke eisen	V
2 Programma	V	2.1 eisen gerichtheid	V
		2.2 relatie doelstellingen - programma	G
		2.3 samenhang programma	G
		2.4 studielast	V
		2.5 toelatingsvoorwaarden	V
		2.6 studieomvang	OK
		2.7 afstemming vormgeving - inhoud	V
		2.8 beoordeling en toetsing	G
		2.9 masterproef	V
3 Inzet van personeel	V	3.1 eisen gerichtheid	V
		3.2 kwantiteit	O
		3.3 kwaliteit	V
4 Voorzieningen	V	4.1 materiële voorzieningen	V
		4.2 studiebegeleiding	G
5 Interne kwaliteitszorg	V	5.1 evaluatie resultaten	V
		5.2 maatregelen tot verbetering	V
		5.3 betrokkenheid	V
6 Resultaten	V	6.1 gerealiseerd niveau	V
		6.2 onderwijsrendement	V

Eindoordeel: positief

Pagina 8 van 10 **5. Globale oordelen NVAO**

De onderstaande tabel geeft per onderwerp het globaal oordeel van de NVAO weer.

ONDERWERP	OORDEEL
1 Doelstellingen	V
2 Programma	V
3 Inzet personeel	V
4 Voorzieningen	V
5 Interne kwaliteitszorg	V
6 Resultaten	V

Eindoordeel: positief

betreffende de accreditatie van de Master of Arts in het vertalen (master) van de Erasmushogeschool Brussel

De NVAO,
Na beraadslaging,
Besluit :

Met toepassing van het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen, wordt het accreditatierapport en –besluit met positief eindoordeel voor de opleiding Master of Arts in het vertalen (master) van de Erasmushogeschool Brussel goedgekeurd en wordt de opleiding geaccrediteerd. Het betreft een opleiding zonder afstudeerrichtingen die te Brussel wordt georganiseerd.

De in het eerste lid bedoelde accreditatie geldt vanaf de aanvang van het academiejaar 2013-2014 tot en met het einde van het academiejaar 2018-2019.

Den Haag, 5 december 2012

Voor de NVAO,

Lucien Bollaert
voorzitter

¹ Het ontwerp van accreditatierapport en –besluit werd aan de instelling bezorgd voor eventuele opmerkingen en bezwaren. Van deze gelegenheid heeft de instelling geen gebruik gemaakt.

Pagina 10 van 10 **Bijlage 1 – Gegevens opleiding**

– naam instelling	Erasmushogeschool Brussel
– adres instelling	Nijverheidskaai 170, B-1070 Brussel
– aard instelling	ambtshalve geregistreerd
– graad, kwalificatie en specificatie	Master of Arts in het vertalen
– niveau en oriëntatie	master
– studieomvang	60 studiepunten
– opleidingsvarianten	
– afstudeerrichtingen	n.v.t.
– studietraject voor werkstudenten	n.v.t.
– vestiging opleiding	Brussel
– onderwijstaal	Nederlands
– (delen van) studiegebieden	Toegepaste taalkunde